

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 13P/48/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122205746
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Pravda
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2023:2122205746.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudcom Mgr. Petrom Pravdom v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. Z., X.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, dieťa rodičov - matka: A. Z., X.. XX.XX.XXXX, V. L. J., a otec: D. P., X.. XX.XX.XXXX, V. L. Y. S. XXXX/XX, J., o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, takto

rozhodol:

- I. Otec je povinný počnúc 07.09.2022 prispievať na výživu maloletej Z. Z., X.. XX.XX.XXXX výživným vo výške 162 eur a to vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám matky.
- II. Zameškané výživné za obdobie od 07.09.2022 do 31.07.2023 vo výške 783 eur povoľuje súd otcovi splácať 25 splátkami vo výške 30 eur a 1 splátkou vo výške 33 eur, mesačne spolu s bežným výživným, s tým, že v prípade omeškania sa čo i len s jednou splátkou, stáva sa splatnou celá suma zameškaného výživného.
- III. Súd mení rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 6P/54/2016-42 zo dňa 15.02.2017 v časti výšky výživného tak, že vyživovacia povinnosť otca na mal. Z. sa zvyšuje zo sumy 90 eur mesačne na sumu 162 eur mesačne s účinnosťou od 07.09.2022
- IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu dňa 07.09.2022 sa matka voči otcovi domáhala zvýšenia výživného na maloletú Z. na sumu 150 eur.
2. Návrh odôvodnila svojou nepriaznivou finančnou situáciou, svojim zhoršeným zdravotným stavom, zhoršeným zdravotným stavom maloletej a nezáujmom otca o maloletú.
3. Otec sa k návrhu nevyjadril.
4. Súd vo veci pojednával dňa 19.06.2023. Otec sa na pojednávanie nedostavil, svoju neprítomnosť neospravedlnil, a to napriek tomu, že predvolanie mu bolo riadne doručené dňa 30.05.2023. Za rovnakých okolností sa nedostavil ani na pojednávanie dňa 20.03.2023 a 10.05.2023.
5. Vo veci súd konal a vec prejednal bez prítomnosti otca.
6. Súd vykonal dokazovanie rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 6P/54/2016-42 zo dňa 15.02.2017, vylúčením matky, lustráciami v registri obyvateľov a sociálnej poisťovni, potvrdením o príjme otca a zistil nasledovný skutkový stav:

7. Maloletá je dcérou rodičov uvedených v záhlaví tohto rozhodnutia. Naposledy bola vyživovacia povinnosť otca k maloletej upravená rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 6P/54/2016-42 zo dňa 15.02.2017, na základe ktorého bol otec povinný prispievať na výživu maloletej výživným vo výške 90 eur mesačne. V čase vydania predmetného rozhodnutia v roku 2017 mala maloletá 9 rokov, bola študentkou prvého stupňa základnej školy, okrem bežných výdavkov boli s jej výživou spojené zvýšené výdavky z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu a to vo výške 25 eur mesačne. Bývala s matkou v Krízovom centre Čakanka v Považskej Bystrici, ktorá bola poberateľkou dávky v hmotnej núdzi a rodinných prídavkov. Otec dosahoval príjem vo výške 80 eur mesačne u zamestnávateľa Termal Plus s.r.o. Otec je vyučený murár. Zdravotné problémy nemal, bol bezdomovcom a mal výdaje na exekútorov.

8. V súčasnosti má maloletá 15 rokov, býva v domácnosti matky a navštevuje 8. ročník základnej školy v Hlohovci. Okrem bežných výdavkov na jej výživu ma matka zvýšené výdavky z dôvodu zhoršeného zdravotného stavu. Maloletá je ťažká astmaticka s čím vznikajú výdavky na lieky vo výške 14 eur mesačne. Je tiež diabetička výdavky na inzulín predstavujú 20 eur mesačne. Bola jej zistená fibróza pečene, ktoré zhoršenie zdravotného stavu je zatiaľ iba sledované, teda nie sú s týmto zhoršením spojené žiadne výdavky.

9. Matka býva na ubytovni Bekaert v Hlohovci, kde má k dispozícii garsónku, pričom s bývaním má spojené mesačné výdavky vo výške 165 eur na nájom a elektriku 70 eur. Má iba jednu vyživovaciu povinnosť a to k maloletej Z.. Je onkologickým pacientom, pracovne neschopná, poberajúce nemocenskú dávku vo výške 70 eur. Súčasne poberá dávku v hmotnej núdzi vo výške 180 eur a rodinné prídavky vo výške 60 eur. Keďže maloletá je diabetička dostáva z ÚPSVaR 20 eur. Otec prispieva na výživu maloletej nepravidelne sumou 100 eur. Za obdobie 09/2022 do 07/2023 jej na výživu celkovo zaplatil 800 eur.

10. Otec sa o maloletú od jej 8 mesiacov nezaujíma. Je zamestnaný v spoločnosti Thermal+ s.r.o., za obdobie od 01/2023 do 05/2023 jeho čistý mesačný príjem predstavoval 88,33 eur. Z registra obyvateľov vyplýva, že ma 7 detí, z toho 1 maloleté, má teda jednu vyživovaciu povinnosť k maloletej Z..

11. Podľa ust. § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZR“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

12. Podľa ust. § 62 ods. 2 ZR, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

13. Podľa ust. § 62 ods. 4 ZR, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

14. Podľa ust. § 62 ods. 5 ZR, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

15. Podľa ust. § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

16. Podľa ust. § 77 ods. 1 veta prvá a druhá ZR, právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania.

17. Podľa ust. § 78 ods. 1 ZR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

18. Podľa ust. § 78 ods. 3 ZR, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

19. Podľa ust. § 26 ZR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

20. Podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. Podľa ust. § 217 ods. 1 veta prvá zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

22. Podľa ust. § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

23. Podľa ust. § 40 CMP, súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu.

24. Podľa ust. § 232 ods. 2 až 4 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.(2) Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.(3) Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradiť ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.(4)

25. Pri rozhodovaní o zmene výživného v zmysle citovaných ustanovení ZR je nevyhnutné vykonať porovnanie okolností dôležitých pre určovanie výživného tak v dobe skoršieho ako i nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je pritom potrebné prihliadnuť ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne okolnosťami na strane povinného, resp. oprávneného, alebo objektívne napríklad vývojom životných nákladov. V zmysle valorizačnej klauzuly obsiahnutej v ust. § 78 ods. 3 ZR, už vývoj životných nákladov je objektívnou okolnosťou, ktorá sama osebe môže odôvodniť zmenu výšky výživného. Zmena výšky výživného je pritom možná najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

26. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopnosti živiť sa sám, schopnosti starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovacia povinnosť iných povinných voči týmto osobám. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosť, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu

výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

27. Na strane maloletej sa zmenili pomery tým, že táto už navštevuje druhý stupeň základnej školy, v súčasnosti má 15 rokov, ktoré obdobie je v živote človeka spojené s najväčšími vývinovými zmenami, jak telesnými, tak duševnými. Už samotný prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému je považovaný za objektívnu skutočnosť, na základe ktorej dochádza k zmene pomerov na strane oprávneného v zmysle ust. § 78 ods. 1 ZR. Berúc do úvahy jej rýchly telesný vývoj, vzniká potreba častej obnovy šatníka, je potrebné u nej zakupovať oblečenie určené pre dospelých, ktoré je v porovnaní s oblečením pre deti cenovo náročnejšie. K zmenám dochádza aj v oblasti záujmov, kedy hračky striedajú mobilné telefóny, tablety, počítače, fotoaparáty a pod. Výdavky sa zvyšujú aj v kultúrnej oblasti. Maloletá má zhoršený zdravotný stav, keďže je diabetička, ťažká astmaticka, bola jej zistená fibróza pečene.

28. Na strane matky došlo k zvýšeniu jej príjmu, keď okrem dávky v hmotnej núdzi vo výške 180 eur je aj poberateľkou nemocenskej dávky vo výške 70 eur mesačne a rodinných prídavkov vo výške 60 eur mesačne. K zmene však došlo aj na strane jej výdavkov, keď matka má s bývaním spojené výdavky vo výške 165 eur na nájomné a 70 eur na elektriku. Zmenil sa u nej aj zdravotný stav, keďže trpí onkologickým ochorením, v súvislosti s ktorým jej zatiaľ výdavky nevznikajú.

29. Na strane otca súd nezistil podstatnú zmenu pomerov, nakoľko bol v konaní pasívny, k návrhu sa nevyjadril, na pojednávanie súdu sa nedostavil. Súd zistil, že je zamestnancom spoločnosti Thermal + s.r.o. s priemerným čistým príjmom za mesiace 01/2023 - 05/2023 vo výške 88,33 eur. Je vyučený murár, preto je schopný dosahovať príjem aspoň výške minimálnej mzdy, ktorá v čistom predstavuje 568,97 eur, jeho príjem ustálil v tejto výške.

30. Podľa ustálenej súdnej praxe je možné postihnúť príjem rodiča približne v rozsahu 20% - 30% na plnenie všetkých vyživovacích povinností rodiča. Zohľadniac možnosti a schopnosti každého z rodičov a odôvodnené potreby výživou oprávneného dieťaťa, je otec povinný v predmetnom prípade prispievať na výživu sumou vo výške 28,50% z jeho netto príjmu, čo je v jeho prípade 162 eur (28,5% zo sumy 568,97 eur). Hoci sa matka domáhala zvýšenia výživného na 150,- Eur mesačne okresný súd využil možnosť ustanovenú v § 40 CMP a prekročil návrh matky maloletej a prisúdil viac než ako sa domáhala.

31. Súd zároveň uvádza, že pokiaľ ide o výšku výživného, cieľom ust. § 62 ods. 5 ZR je zdôrazniť mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojim deťom, ku ktorým má zákonnú vyživovaciu povinnosť výživné v čo najväčšom rozsahu, preto súd rozhodujúci o výške vyživovacej povinnosti rodiča nie je viazaný všetkými výdavkami povinného rodiča.

32. V dôsledku zvýšenia výživného od podania návrhu, t.j. od 07.09.2022 a rozhodovania o výživnom dňa 19.06.2023 súd vyčísлил otcovi vo výroku II. rozsudku nedoplatok na zročnom výživnom na maloletú za obdobie od 07.09.2022 do 31.07.2023 v sume 783 eur, ktorý nedoplatok súd povolil otcovi splácať v 25-tich splátkach vo výške 30 eur mesačne a jednou splátkou vo výške 33 eur mesačne spolu s bežným výživným, s tým, že v prípade omeškania sa s plnením čo i len jednej splátky stane sa splatným celý dlh. Platením nedoplatkov v splátkach bude zabezpečený vyšší mesačný príjem výživného na maloletú po určitý čas, čo je viac na prospech maloletej, ako jednorazovo vyplatená suma.

33. Týmto rozsudkom súd vo výroku III. zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č.k. 6P/54/2016-42 zo dňa 15.02.2017 v časti výšky bežného výživného otca na maloletú Z..

34. Podľa ust. § 58 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. Podľa ust. § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

36. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd v zmysle ust. § 52 CMP, keď vo výroku IV. rozsudku rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových

konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ust. § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku navrhovateľka a kolízny opatrovník nie sú oprávnení podať odvolanie, nakoľko sa tohto svojho práva v súlade s ustanovením § 368 Civilného sporového poriadku po vyhlásení rozhodnutia pred súdom účinne vzdala.

Proti tomuto rozsudku môže odporca/otec podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava, avšak odvolanie podané matkou a procesným opatrovníkom by nebolo právne účinné, nakoľko títo účastníci konania sa práva podať odvolanie výslovne vzdali do zápisnice na súde po vyhlásení rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.